

TEKSTI: MARI KORHONEN
 KUVA: HAAGA-HELIA

”Aikuiskasvatustieteen merkitys korostuu yhteiskunnan murroksissa”

Haaga-Helia ammatillisen opettajakorkeakoulun yliopettaja **Jani Siirilä**, 43, pyrkii työllään vahvistamaan tulevaisuuden ammatillista osaamista sekä ammattikasvatuksen profiilia.

MINUSTA TULI TUTKIJA, kun Turun yliopiston aikuiskasvatustieteen laitoksen vahva koulutussosiologian perinne vei minut mukanaan opiskeluvuosina. Pääsin mukaan poikkitieteellisiin tutkimushankkeisiin ja tekemään tutkimusta ansioituneiden tutkijoiden kanssa. Heidän esimerkkinsä ja kannustuksensa herättivät kipinän tutkimukseen.

Valmistumiseni jälkeen toimin kymmenen vuotta kouluttajana ammatillisessa aikuiskoulutuksessa, mikä oli tavattoman tärkeä vaihe työurallani. Käänteentekevä kokemus oli vuoden 2009 Kööpenhaminan ilmastokokous, jonka innoittamana ryhdyin selvittämään, miten kestävä kehitys ja ilmastokasvatuksen kysymykset huomioidaan koulutuksessa. Pian huomasinkin aloittaneeni tohtoriopinnot Helsingin yliopiston opettajankoulutuslaitoksella. Asetin tavoitteeksi suunnata tohtoriopintojeni jälkeen ammattikorkeakouluun yliopettajan tehtäviin, jossa tutkijuus tulee näkyväksi etenkin soveltavassa tutkimuksessa.

JOS EN TUTKISI, toimisin luultavasti yksityisellä sektorilla kestävyyskysymysten ja vihreän siirtymän saralla. Soveltava tutkimus ja perustutkimus ovat tärkeitä elinkeinoelämässä, kun etsitään tutkittuun tietoon perustuvia ratkaisuja siirtymässä kohti hiili-neutraalia yhteiskuntaa.

AIKUISKASVATUSTIEDETTÄ TARVITAAN erityisesti yhteiskunnan murrosvaiheessa. Megatrendit, kuten vihreä siirtymä, digitalisaatio ja robotisaatio, vaativat uudenlaisia taitoja ja pätevyyskä. Koulutuksen

Jani Siirilä ajattelee, että tutkijan yhteiskunnalliseen vastuuseen kuuluu asettua rohkeasti osaksi ratkaisuja.

järjestäjien tulee vastata niistä nouseviin tarpeisiin, jotta kaikilla on riittävät tiedolliset ja taidolliset valmiudet navigoida tulevaisuuden työelämässä ja yhteiskunnassa. Lisäksi koulutuksella on sivistyksellinen tehtävä: mitä on sivistys ja viisaus ajassamme? Kaikki tämä korostaa elinikäisen oppimisen merkitystä ja oppimisen kiistattomia hyötyjä. Vaikka hyvinvointi-

HYVINVOINTIVALTION RAKENTEITA HAASTETAAN, MUTTA VIELÄ KOULUTUS EI SUOMESSA OLE RISKI- INVESTOINTI.

valtion rakenteita haastetaan, koulutus ei vielä Suomessa ole monen muun maan tapaan riski-investointi.

PARAIKAA OLEN KIINNOSTUNUT SELVITTÄMÄÄN nuorten talousosaamisen yhteyttä ammatillisissa opinnoissa menestymiseen ja koulutuksen keskeytyksiin. Peruskoululaisten PISA-tutkimusten valossa suomalaisnuorilla on varsin hyvä talousosaaminen, mutta se on voimakkaasti polarisoitunut. Tutkimukset osoittavat, että heikko talousosaaminen on opintojen keskeytymisen merkittävimpiä syitä. Jos huomioimme tämän systemaattisemmin ammatillisen opettajan-koulutuksen opetussuunnitelmissa, pystymme nykyistä paremmin ehkäisemään opintojen keskeytymistä ja siten opiskelijoiden syrjäytymistä.

Olen vaikuttanut taloustieteilijä **Thomas Piketyn** yhteiskuntien hyvinvointia ja eriarvoistavia mekanismeja käsittelevästä tutkimustyöstä. Sen valossa koulutus ja osaamisen siirtäminen ovat merkittävimpiä yhteiskunnallista eriarvoisuutta vähentäviä tekijöitä. Tästä näkökulmasta tieteenalamme tulevaisuus näyttäytyy valoisalta.

ESIKUVANA PIDÄN professori **Arto O. Salosta**, joka on tehnyt esimerkillisen työn kestävyyskysymysten valtavirtaistamiseksi. Hän toimi väitöskirjani toisena ohjaajana, minkä jälkeen olemme jatkaneet tutkimusyhteistyötä. Emeritusprofessori **Mauri Åhlberg** on samoin tehnyt merkittävän työn kestävä kehityksen didaktiikan saralla. Häntä voimme kiittää käsittekarttamenetelmän (*concept mapping*) ansiokkaasta tutkimuksesta ja tuomisesta Suomeen.

SEURAAVAKSI HALUAN TUTKIA ja vahvistaa kasvatustieteen neljännen haaran, ammattikasvatuksen, profilia. Ammatillisen opettajakorkeakoulun yliopettajana näin jo teenkin. Tarjoamme ensimmäisenä suomalaisena korkeakouluna ammattikasvatustieteen perusopinnoita. Toivon, että ammattikasvatuksen profiilin nostaminen tuo näkyvyyttä sekä toisen asteen ammatilliselle koulutukselle että korkeakoulutuksen tutkimukselle.

KOLLEGOILTANI SAAN tärkeän tutkijayhteisön. Soveltavan tutkimuksen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeissa toimimme hakekonsortioissa, ja siksi kirjoitan paljon yhteisjulkaisuja.

KUN EN TUTKI, vietän aikaani lenkkeilen, kuntosalilla ja perheeni kanssa. Olen vähentänyt radikaalisti älypuhelimien ja sosiaalisen median käyttöä. Sen sijaan tartun kirjaan.

Klassikko, johon palaan

Tom Shullerin ja kollegojen teos *The Benefits of Learning – The Impact of Education on Health, Family Life and Social Capital*. Viittaan teokseen, kun ohjaan tulevia ammatillisia opettajia. Pedagogisten opintojen, töiden, vapaa-ajan ja vaihtuvien elämäntilanteiden yhteensovittaminen ei ole opiskelijalle yksinkertaista. Muistutankin heitä säännöllisesti siitä, että oppimisen hyödyt säteilevät monelle elämän osa-alueelle pitkällä aikavälillä. Se luo uskoa ja kannustaa heitä.

Tutustu Jani Siirilän julkaisutoimintaan

Siirilä, J., Ruhalahti, S., Laitinen-Väänänen, S., Korento, K. & Tammilehto, M. (2024). Ammatillinen opettajuus ja opettajankoulutus Suomessa. *Ammattikasvatuksen aikakauskirja*, 26(1), 4–10. <https://doi.org/10.54329/akakk.143372>

Sarja vie aikuiskasvatuksen tutkijan arkeen ja verkostoihin. Sen tuottaa Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura.